

Klar til LER 2.0

- For graveaktører

Denne vejledning henvender sig til dig, der er graveaktør og vant til at arbejde i LER.

Med vejledningen får du et overblik over, hvilke grundlæggende principper i LER, som er ændret, og hvad du som graveaktør skal være opmærksom på i LER 2.0. For mere teknisk information henvises til bl.a. vejledningen C0200 – Vejledning til udfyldelse af GML for udveksling af ledningsoplysninger’.

Ledningsejere og tjenesteydere, der skal arbejde med andre områder i systemet, henvises til ”Klar til LER 2.0 for ledningsejere”.

Indhold

Dokumenthistorik	3
Introduktion til LER 2.0	4
Kom godt i gang med LER 2.0	6
Søg ledningsoplysninger	7
Ledningspakke	8
Se ledningsoplysninger	9
Eksempel – Graveforespørgsel i indfasningsperioden	10
Eksempel – Graveforespørgsel efter indfasningsperioden	11
Hvad er ellers nyt i LER 2.0?	12
Testmiljø	13

Dokumenthistorik

Version	Dato	Forfatter	Kommentarer
1.0	26-11-2019	Stinne Riis	Færdig
1.1	09-12-2019	Stinne Riis	Tilpasninger jf. opdateringer til brugergrænsefladen
1.2	18-12-2019	Liv Nøhr	Tilretning af layout og supportside m.m. fjernet Ændringer ud fra feedback fra brugere
1.3	20-12-2019	Stinne Riis	Tilpasninger jf. opdateringer til brugergrænsefladen

Introduktion til LER 2.0

LER 2.0 vil langt hen ad vejen være det LER, som du kender, men med flere muligheder for at håndtere og behandle ledningsoplysninger i forbindelse med gravearbejde.

Indfasningsperiode

Det første du skal vide om LER 2.0 er, at der er en såkaldt indfasningsperiode på 3 ½ år frem til juli 2023. Indfasningsperioden er der, fordi ledningsejere skal have tid til at tilpasse deres ledningsoplysninger efter de nye regler. Derfor kan de tilslutte sig løbende, efterhånden som de bliver parate. I indfasningsperioden kan ledningsejere svare på en graveforespørgsel både på den gamle og på den nye måde. I denne periode vil du som graveaktør få at vide, om du får oplysninger via LER 2.0 eller udenom via mail.

Det betyder, at du ikke kan forvente det fulde udbytte af LER 2.0 fra dag ét, men det vil opnås gradvist, som flere ledningsejere tilslutter sig.

Det forventes dog, at der vil være en stor del af ledningsejerne, som allerede tidligt i indfasningsperioden tilslutter sig det nye system.

Hurtigere adgang til oplysninger med LER 2.0

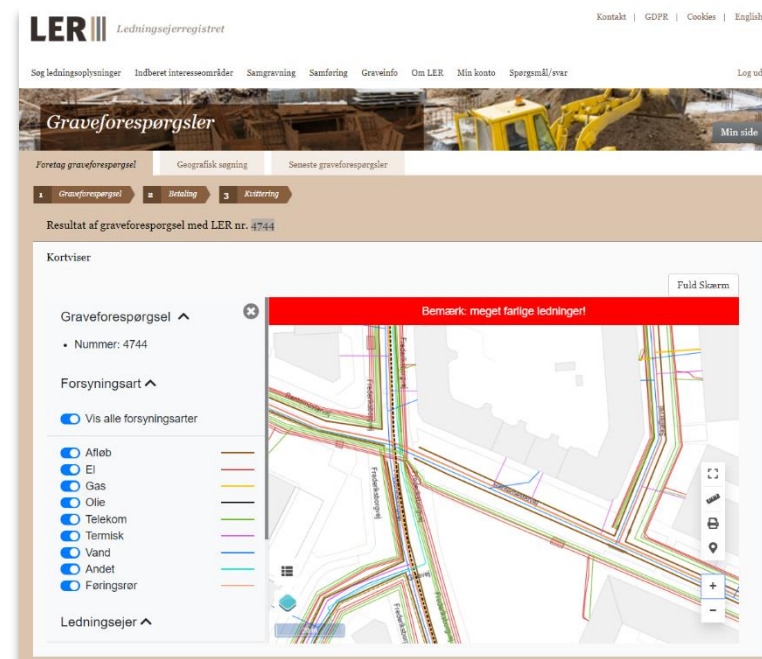
LER 2.0 vil stå til rådighed for både graveaktører og ledningsejere fra 3. januar 2020 og vil grundlæggende være det samme under og efter indfasningsperioden.

Efter indfasningsperioden skal alle ledningsoplysninger leve op til en fælles standard og være i formatet GML (Geography Markup Language), så oplysninger kan udstilles samlet og dermed give gode forudsætninger for at være overskuelige.

Det betyder, at du som graveaktør efter indfasningsperioden vil få udleveret alle oplysninger for et givent graveområde gennem LER og indenfor to timer efter at have oprettet en graveforespørgsel. Ofte vil du dog få oplysningerne endnu hurtigere.

Som noget helt nyt vises de sammenstillede ledningsoplysninger i LER 2.0 gennem en kortviser. Ledningsoplysningerne kan desuden hentes og indlæses i egne programmer, der understøtter GML-filer, til planlægning af gravearbejde.

Her i vejledningen kan du læse mere om, hvordan du kommer godt i gang med LER 2.0.

Tip: Du kan læse mere om ledningsoplysninger, herunder hvad de forskellige forsyningsarter i LER 2.0 dækker over, i vejledningen 'C0200 - Vejledning til udfyldelse af GML for udveksling af ledningsoplysninger'.

Kom godt i gang med LER 2.0

Inden de nye krav til ledningsoplysninger træder i kraft, er der indfasningsperioden, som løber fra d. 3. januar 2020 til juli 2023. I den periode er der nogle ting, du som graveaktør skal være opmærksom på:

- LER 2.0 er en videreudvikling af det gamle LER, og på mange måder vil det ligne sig selv - bare med nye og bedre muligheder. Der vil dog være enkelte ændringer i sidens udseende i forbindelse med, nye funktioner er blevet tilføjet.
- Fra d. 3. januar 2020 skiftes det gamle LER ud med LER 2.0, og det vil være den samme hjemmeside, du anvender, både under og efter indfasningsperioden.
- Du opretter graveforespørgsler præcis som i det gamle LER både under og efter indfasningsperioden. Det nye er, at du har mulighed for at modtage ledningsoplysninger gennem LER 2.0.
- I indfasningsperioden kan ledningsejere svare både på enten den gamle eller på den nye måde, og du vil derfor kunne opleve at modtage ledningsoplysninger på begge måder.

Bemærk: Hvis du allerede er oprettet som bruger i det gamle LER, kan du logge ind, som du plejer, med din eksisterende bruger.

Søg ledningsoplysninger

Du søger ledningsoplysninger ved at oprette en graveforespørgsel på samme måde som i det gamle LER.

På graveforespørgslens resultatside kan du se information om ledningsejere og ledninger i graveområdet, og de forskellige oplysninger fremgår også i den nye kortviser. Bl.a. kan du tydeligt se hvilke ledningsejere, der er tilsluttet LER 2.0 og hvilke, der ikke er. Du kan også downloade en kvittering, som også sendes til dig på mail. Kvitteringen indeholder også information om ledningsejere og ledninger i graveområdet.

Det vil sige, at du får et klart overblik over hvilke ledningsejere, du kan forvente sender deres ledningsoplysninger til dig gennem LER og hvilke ledningsejere, der sender deres ledningsoplysninger til dig udenom LER under indfasningsperioden.

I løbet af 5 arbejdsdage vil du modtage ledningsoplysninger enten direkte fra ledningsejeren eller via LER 2.0, hvis ledningsejeren er tilsluttet. Som i det gamle LER, skal du vente med at grave indtil alle ledningsejere har udleveret deres oplysninger.

- **Husk at du stadigvæk skal søge gravetilladelse hos den relevante vejmyndighed, før du graver.**

Bemærk: Det er kun ledningsejere, som er tilsluttet LER 2.0, du som graveaktør kan forvente sender deres ledningsoplysninger gennem LER, og som herefter udstilles i kortviseren. Ledningsejere, der endnu *ikke* er tilsluttet LER 2.0, sender ledningsoplysninger udenom LER som før. Som graveaktør kan du derfor forvente at få udleveret nogle ledningsoplysninger udenom LER, indtil alle ledningsejere har tilsluttet sig i juli 2023.

Tip: Du kan læse meget mere om, hvordan du tilgår svar på en graveforespørgsel i trin-for-trin guiden 'Tilgå svar på graveforespørgsel'.

Ledningspakke

Når graveforespørgslen er oprettet, identificeres automatisk ledningsejere, der skal udlevere ledningsoplysninger. Der oprettes én ledningspakke for alle ledningsejere med ledningsoplysninger i området, og du får besked af LER 2.0, når der sker ændringer i ledningspakken.

Ledningsejere, der er tilsluttet LER 2.0, modtager en anmodning om udlevering af ledningsoplysninger. Herefter sender de et graveforespørgselssvar tilbage til LER. LER samler graveforespørgselssvarende til en samlet ledningspakke, som er tilgængelig for graveaktøren.

En ledningsejer kan svare følgende:

- **Ingen ledninger i graveområde**
- **Ledningsoplysninger udleveres ikke**
- **Ledningsoplysninger udleveret**
- **Udtaget til manuel behandling**
- **Udtaget til påvisning – ledningsoplysninger udleveres ikke**
- **Udtaget til påvisning – ledningsoplysninger udleveres**

En ledningspakke får status 'Komplet', hvis **alle** ledningsejere i området **er** tilsluttet LER 2.0 og har svaret et svar, der ikke er 'Udtaget til manuel behandling'. En ledningspakke får status 'Delvis komplet', hvis ledningspakken indeholder minimum én ledningsejer, der **ikke** er tilsluttet LER 2.0, og hvor alle andre ledningsejere i området **er** tilsluttet LER 2.0 og har svaret et svar, der ikke er 'Udtaget til manuel behandling'.

Se ledningsoplysninger

For at tilgå ledningsoplysningerne kræver det, at du logger på LER 2.0 og går ind på resultatsiden for graveforespørgslen. Fra resultatsiden har du mulighed for enten at se ledningsoplysningerne i kortviseren eller downloade ledningspakken. Ledningsoplysningerne er tilgængelige løbende fra det øjeblik, de er blevet indsendt af ledningsejeren. Det kan fx være en fordel ved uopsætteligt gravearbejde.

Via kortviseren

I kortviseren har du et komplet overblik over indsendte ledningsoplysninger fra de ledningsejere, som er tilsluttet LER 2.0. Her har du desuden en række muligheder for at arbejde med ledningsoplysninger i selve kortviseren – du kan fx måle afstand, zoome, aflæse dybder, printe eller se, om der er farlige ledninger i området. Kortviseren kan anvendes ved at logge på ler.dk, men den er også tilgængelig i en ekstern udgave. Denne kræver ikke log-in og kan desuden benyttes i offline tilstand, så længe du har downloadet og gemt ledningspakker lokalt på din enhed.

Via ledningspakken

På graveforespørgslens resultatside kan du downloade ledningspakken, som indeholder filer med ledningsoplysninger. Ledningspakken kan du anvende i dine egne GIS-værktøjer, der kan anvende filer af typen GML. Du kan læse mere om anvendelse af ledningspakken i vejledningen herom.

Tip: Du kan læse meget mere om brugen af kortviseren i trin-for-trin guiden 'Se ledningsoplysninger'.

Tip: Du kan læse mere om GML i vejledningerne 'Intro til webservices' og 'C0200 – Vejledning til udfyldelse af GML for udveksling af ledningsoplysninger'.

Eksempel – Graveforespørgsel i indfasningsperioden

I eksemplet her har vi at gøre med et graveområde, hvor der både er ledningsejere, som er tilsluttet LER 2.0 og nogle, der sender udenom LER.

- På resultatsiden og i kvitteringen fremgår det hvilke ledningsejere, der er tilsluttet LER 2.0 og hvilke, der ikke er.
- På resultatsiden for graveforespørgslen, kan du se en samlet liste over ledningsejere i området og deres status for udlevering af ledningsoplysninger.
- Hvis ledningsejeren ikke er tilsluttet LER 2.0, vil status på ledningspakken i oversigten over ledningsejere være 'Sendes via mail udenom LER'.
- Hvis ledningsejeren er tilsluttet LER 2.0, kan status eksempelvis være 'Ikke udleveret', 'Udleveret' eller 'Udtaget til påvisning'.

Eksempel på proces i indfasningsperioden

Graveaktøren kan i dette tilfælde forvente at modtage oplysninger fra begge ledningsejere i løbet af 5 arbejdsdage.

- I. Dag 1: Graveaktøren logger på ler.dk og opretter en graveforespørgsel. Det fremgår på resultatsiden, at to ledningsejere har ledninger i graveområdet og at kun den ene er tilsluttet LER 2.0.
- II. Dag 1: Graveaktøren modtager ledningsoplysninger fra ledningsejeren, der er tilsluttet LER 2.0. Der er kommet en besked fra LER om, at der er sket ændringer i den samlede ledningspakke, hvis status nu er 'Delvis komplet'. Graveaktøren går ind og ser på ledningsoplysningerne i kortviseren og downloader ledningspakken.
- III. Graveaktøren skal være opmærksom på, at der endnu mangler oplysninger fra den anden ledningsejer, som ikke er tilsluttet LER 2.0.
- IV. Dag 4: Graveaktøren modtager ledningsoplysninger på pdf via mail fra den anden ledningsejer. I ler.dk er status for den samlede ledningspakke stadig angivet som 'Delvis komplet', men gravearbejdet kan planlægges, da alle ledningsoplysninger for graveområdet er modtaget ('Delvis komplet' indikerer, at nogle oplysninger sendes udenom LER).

Tip: Du kan læse meget mere om brugen af kortviseren i trin-for-trin guiden 'Tilgå svar på graveforespørgsel'.

Eksempel – Graveforespørgsel efter indfasningsperioden

I dette eksempel har vi at gøre med en graveforespørgsel efter indfasningsperioden, hvor alle ledningsejere er tilsluttet LER 2.0.

- På resultatsiden og i kvitteringen fremgår kontaktinformation på alle de ledningsejere, der har ledningsoplysninger i graveområdet.
- På resultatsiden for graveforespørgslen, kan du se en samlet liste over ledningsejere i området og deres status for udlevering af ledningsoplysninger.
- Status kan eksempelvis være 'Ikke udleveret', 'Udleveret' eller 'Udtaget til påvisning'.

Tip: Du kan læse meget mere om brugen af kortviseren i trin-for-trin-guiden 'Tilgå svar på graveforespørgsel'.

Eksempel på proces efter indfasningsperioden

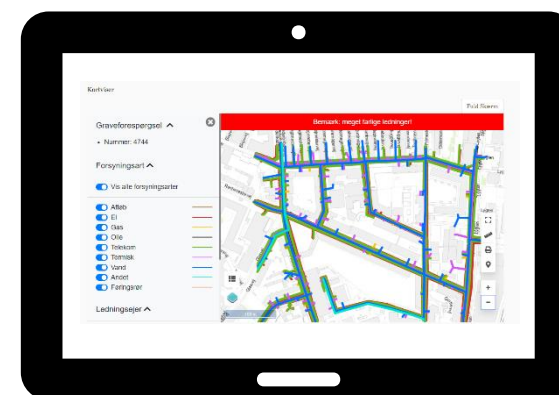
Graveaktøren kan i dette tilfælde forvente at modtage oplysninger fra alle ledningsejere i løbet af 2 timer.

- I. Graveaktøren logger på ler.dk og opretter en graveforespørgsel. Det fremgår på resultatsiden, at fem ledningsejere har ledninger i graveområdet.
- II. 22 minutter senere modtager graveaktøren en besked fra LER om, at der er sket ændringer i status for ledningspakken. Graveaktøren logger på ler.dk og ser, at status for den samlede ledningspakke er angivet som 'Komplet'. Graveaktøren ser på ledningsoplysningerne i kortviseren og downloader ledningspakken.
- III. Nu kan gravearbejdet planlægges, da alle ledningsoplysninger for graveområdet er modtaget.

Hvad er ellers nyt i LER 2.0?

Der er en række andre nye muligheder med LER 2.0. Funktionerne, der er relevante for dig som graveaktør, er samlet på listen her:

- Som noget nyt i LER har du også mulighed for at søge om eksisterende føringsrør med ledig føringsrørskapacitet. Det kan du læse mere om i vejledningen for samføring.
- Ledningspakken kan vises uafhængigt af LER 2.0 både online og offline – fx på selve graveområdet fra mobil eller tablet via en ekstern kortviser. Du kan læse mere om den eksterne kortviser i trin-for-trin-guiden 'Se ledningsoplysninger.
- Ved hjælp af en ny menu kan du fra forsiden hurtigt og let navigere rundt i LER 2.0.
- Det er muligt at sætte sit eget it-system op til at udveksle oplysninger med LER 2.0. Dette kan du læse om i vejledningerne 'Intro til webservices' og 'C0200'. Vær dog opmærksom på at det kræver teknisk viden.
- Det er muligt at gensende graveforespørgsler gratis.

Testmiljø

For at give dig den bedste start på LER 2.0, er der stillet et testmiljø til rådighed, som er frit tilgængeligt døgnet rundt.

Testmiljøet kan anvendes til, at du som bruger af LER 2.0 kan prøve de nye funktioner af i LER, så du kan lære det nye system af kende.

Miljøet finder du her: <https://extest.ler.dk>, og du kan logge ind med dit NemID som på det gamle LER. Vær opmærksom på at du skal oprette dig som ny bruger første gang, du logger på.

Tip: Hvis du har brug for hjælp til, hvordan du opretter en bruger, kan du anvende vejledningen om oprettelse af bruger for råd og vejledning om, hvordan du opretter dig som bruger i LER.

